

Jaarverslag 2016

Onderzoeksprogramma 2017

Rekenkamercommissie
van de gemeente Renkum

Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Samenstelling en organisatie	4
2. Jaarverslag	5
2.1 Afgeronde onderzoeken 2016	5
2.2 Onderzoeken gestart in 2016	5
2.3 Gestaaft vooronderzoek	5
2.4 Voorgenomen onderzoeken samen met anderen	6
2.5 Diverse afstemmingen	6
2.5.1 Regio RKC's	6
2.5.2 Raadsfracties	6
2.5.3 Rekeningcommissie en andere afstemming	6
3. Jaarprogramma 2017	8
3.1 De selectie van onderwerpen	8
3.2 De geselecteerde onderwerpen	8
3.3 Wijzigingen in het programma	9
4. Financiën	10
4.1 Financiën 2016	10
4.2 Financiën 2017	10
4.2.1 Budget 2017	10
4.2.2 Begroting 2017	10

Voorwoord

Dit jaar is weer gekozen om het jaarverslag te combineren met het jaarprogramma. De achterliggende reden is een praktische: de ondersteuning vanuit de griffie staat door omstandigheden onder druk. Omdat de Rekenkamercommissie hecht aan verantwoording enerzijds en het informeren van belanghebbenden over het jaarprogramma anderzijds is gekozen voor een eenvoudige en korte alles-in-één versie.

Voor de Rekenkamercommissie is 2016 een heugelijk jaar geweest. Een jaar waarin relatief veel onderzoeken de eindstreep hebben gehaald. Daarnaast is de procesgang van het behandelen van de rapporten van de Rekenkamercommissie aangepast. Dat laatste lijkt wellicht een formaliteit, maar heeft wel de nodige consequenties. Niet alleen voor de raad zelf wat betreft de behandeling van de rapporten, maar ook voor de RKC. Bij het schrijven van een onderzoeksrapport zal rekening moeten worden gehouden met deze nieuwe wijze van aanbieden aan de raad.

Hoewel al twee rapporten die 'op de plank lagen' in 2016 volgens deze methodiek zijn behandeld, zal in 2017 de échte proeve plaatsvinden.

Wij als Rekenkamercommissie kijken daar naar uit en zijn daar al volop mee bezig!

Daan Nijland

Voorzitter RKC

1. Samenstelling en organisatie

De Rekenkamercommissie van de gemeente Renkum wordt gevormd door:

- de heer ir. D. Nijland (voorzitter), benoemd tot april 2018;
- de heer M.A. Rol BSc, benoemd tot september 2018.
- mevrouw drs. B. Lettinga, benoemd tot juni 2018

Ondersteuning

De Rekenkamercommissie wordt ondersteund door de griffie.

Vorig jaar is al opgemerkt dat de bezuinigingen op het budget van de RKC ten aanzien van ondersteuning door de griffie duidelijk worden gevoeld, dit jaar is het er niet beter op geworden. De griffie-ondersteuning staat des te meer onder druk door:

- Aftreden van de burgemeester en de wervingsprocedure voor de nieuwe burgemeester;
- Ziekte bij de griffie.

De RKC is altijd zeer tevreden geweest met de ondersteuning. Bovendien zorgt de griffie voor een goede communicatie en borging van wat er speelt in en om het gemeentehuis. Met name deze verbinding staat nu erg onder druk. Deze moet nadrukkelijker worden georganiseerd.

Plannen minister

De minister is nog steeds bezig met zijn actieplan voor rekenkamers en rekenkamercommissies. Hoewel dit plan nog niet officieel is, zijn er in ieder geval twee punten die direct invloed kunnen hebben op de Renkumse situatie:

- Benoemingstermijnen leden van de RKC: de minister denkt aan een benoemingstermijn van 6 jaar die één keer kan worden verlengd (de gemeente Renkum kent nu geen maximum termijn);
- Ambtenaren die voor de rekenkamer werken mogen niet tevens werkzaamheden voor andere organen van de gemeente uitvoeren.

Dat laatste zou betekenen dat ondersteuning van de RKC door de griffie niet meer mogelijk zal zijn. De NVRR (Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies) heeft gepleit om voor griffiemedewerkers een uitzondering te maken. Eén van de overwegingen daarbij is dat zowel griffie als rekenkamercommissie werken voor de raad. Het laatste woord is hierover nog niet gesproken.

2. Jaarverslag

2.1 Afgeronde onderzoeken 2016

Het onderzoek “Wordt vervolgd” is in de Commissie Bedrijvigheid van 16 maart gepresenteerd. Dit is een zogenaamd opvolgingsonderzoek. Gekeken is naar de door de Rekenkamercommissie gedane aanbevelingen in de diverse rapporten van de afgelopen jaren, de door het college gedane toezeggingen en uitvoering van die toezeggingen. Hoewel het beeld hiervan merendeels positief is te noemen, wordt de procesgang van behandeling in de raad als nogal vrijblijvend ervaren. Naar aanleiding van het opvolgingsonderzoek heeft de raad besloten om de procesgang van de behandeling van de rapporten van de Rekenkamercommissie te veranderen; de Rekenkamercommissie spreekt haar waardering uit voor dit besluit.

Op 5 oktober is in de Commissie Bedrijvigheid het rapport “Wie A zegt moet ook 3B4 zeggen” gepresenteerd en besproken. Het gaat om een onderzoek naar de procesgang van de besluitvorming rondom de locatie 3B4 met bestemming Sport. De nadruk in het rapport ligt op de onderwerpen beleid, projectmanagement en inhuur externen. Volgens het rapport heeft het de gemeente ontbroken aan een visie waardoor er geen duidelijke richting werd aangegeven.

In dezelfde vergadering op 5 oktober is ook het rapport “Eén voor allen” gepresenteerd en besproken. Dit onderzoek betreft een case study naar de samenwerking met de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Rheden en Over Betuwe bij het intergemeentelijk subsidiebureau. Dit rapport poogt handvatten te geven voor toekomstige samenwerkingen. Deze onderzochte samenwerking is succesvol. Volgens het rapport zijn daar samenvattend twee factoren voor van belang: er worden meer inkomsten gegenereerd dan er kosten worden gemaakt en het betreft een beleidsarm terrein waardoor geen politieke keuzes nodig zijn.

2.2 Onderzoeken gestart in 2016

Medio dit jaar is gestart met het onderzoek naar de ICT (Informatie en Communicatie Technologie) governance. Governance gaat over borging en verantwoording. Hoe is dit in de gemeente Renkum geregeld en wat is van belang bij de deelname in het GemICT? De verwachting is dat dit onderzoek in de eerste helft van 2017 zal worden afgerond.

Ook in 2016 gestart is het onderzoek naar het economisch beleid binnen de gemeente Renkum, met name toegespitst op de sector toerisme en recreatie. In de opzet van het onderzoek wordt er van uit gegaan dat ook schriftelijk en/of mondeling contact met ondernemers zal worden gelegd. Omdat vanuit de gemeente zelf ook een enquête naar ondernemers werd verstuurd, heeft de RKC gemeend het eigen onderzoek op te schorten zodat er geen verwarring bij respondenten kan ontstaan. Eind 2016 is een nieuwe startnotitie vastgesteld en is dit onderzoek alsnog van start gegaan.

2.3 Gestakt vooronderzoek

Het onderzoek “Proces tot stand komen ruimtelijke structuurvisie” stond in het jaarprogramma 2016 genoemd. De aanleiding hiervoor is dat er geluiden zijn dat burgers zich onvoldoende gehoord hebben gevoeld dan wel vragen hebben zoals: wat is er met onze inbreng gedaan? Naar de mening van de RKC gaat het hierbij dus meer specifiek over het onderwerp burgerparticipatie bij ruimtelijke ordeningsprojecten. De RKC is een vooronderzoek gestart. Daarvoor is een aantal dossiers doorgenomen. Eén van deze dossiers betrof Renkum Centrum. De ambtelijke organisatie heeft de RKC voorzien van alle documentatie hieromtrent inclusief de evaluatie die door de gemeente zelf is uitgevoerd. Hoewel het onderzoek van de Rekenkamercommissie een ander accent zou hebben en er ook andere projecten zouden worden betrokken heeft de Rekenkamercommissie niettemin het idee

dat de toegevoegde waarde van een nieuw eigen onderzoek beperkt zal zijn. Daarom is dit onderzoek dit jaar niet doorgezet. De RKC kan op basis van nieuwe inzichten eventueel besluiten om in een later stadium alsnog dit onderzoek uit te voeren.

2.4 Voorgenomen onderzoeken samen met anderen

In het jaarprogramma 2016 is in de inleiding de mogelijkheid genoemd dat geparticipeerd zou worden in een onderzoek dat de NVRR (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies) samen met de Algemene Rekenkamer op zou zetten. Het onderwerp hiervan zou Jeugdzorg zijn. De opzet van dit onderzoek is gewijzigd in een zogenaamde 'spotdag' die op 10 oktober is gehouden met als onderwerp 'digitale dienstverlening van de gemeente aan de burgers'. Gezien de onderwerpkeuze heeft de RKC afgezien van deelname aan deze dag.

Wageningen en/of Ede

Daarnaast is in het Jaarprogramma 2016 de mogelijkheid genoemd samen te werken met de RKC's van Wageningen en/of Ede. Onderwerp van onderzoek zou zijn 'decentralisaties'. Met de RKC van de gemeente Wageningen is hierover van gedachten gewisseld, maar dit heeft niet geleid tot een gezamenlijk onderzoek.

2.5 Diverse afstemmingen

2.5.1 Regio RKC's

In 2015 is de RKC van de gemeente Renkum betrokken geraakt bij een afstemmingsoverleg overleg van RKC's van de gemeenten Wageningen, Veenendaal, Rheden en Ede. Dit is een gevolg van de poging om gezamenlijk met Wageningen en Ede een onderzoek naar Permar te doen. Dit jaar heeft dit overleg tweemaal plaatsgevonden. In maart 2016 was de gemeente Veenendaal de gastheer. Op 8 november waren wij de organiserende Rekenkamercommissie. Het doel van deze overleggen is: uitwisseling van ervaringen, tips, suggesties en mogelijk het samen uitvoeren van onderzoeken. Ook vormen van collegiale toetsing of collegiale ruggenspraak behoren tot de mogelijkheden. Het toeval wil dat de voorzitter van de RKC Wageningen onlangs voorzitter van de rekenkamer van de gemeente Arnhem is geworden. Zo is ook deze verbinding tot stand gekomen. Het eerste idee om samen met Arnhem een onderzoek uit te voeren krijgt langzaam gestalte. Daarover meer in het jaarprogramma 2017.

2.5.2 Raadsfracties

De RKC heeft de afgelopen jaren zo ongeveer om het jaar bewust contact gezocht met de fracties van de raad. In 2016 heeft de RKC besloten, mede op verzoek van enkele fracties, om jaarlijks hiertoe het initiatief te nemen. Dat zal jaarlijks vooral in de tweede helft van ieder jaar plaatsvinden, ter voorbereiding op het jaarprogramma van het daaropvolgende jaar. Alle fracties hebben positief gereageerd op de uitnodiging tot overleg. Uiteindelijk heeft dit jaar met zes fracties overleg plaatsgevonden. Naar de mening van de RKC zijn deze overleggen waardevol. Deze overleggen hebben geleid tot het uitwisselen van ervaringen en mogelijke onderzoeksonderwerpen. Soms hadden deze overleggen ook een sterk evaluerend karakter.

2.5.3 Rekeningcommissie en andere afstemming

Met de Rekeningcommissie is in 2016 éénmaal overlegd met name gericht op het jaarprogramma 2017; dit heeft geleid tot een prioritering van onderzoeksonderwerpen.

Daarnaast heeft het zogenaamde afstemmingsoverleg plaatsgevonden met de rekeningcommissie, de auditor, de concern controller, de accountant en de RKC. De waarde van dit overleg is gelegen in afstemming, zodat overlappen in onderzoeken worden vermeden en brede uitwisseling ontstaat.

3. Jaarprogramma 2017

3.1 De selectie van onderwerpen

Zoals vermeld in 2.5.2 heeft de RKC dit jaar met zes fracties overleg gehad. In deze afzonderlijke overleggen zijn suggesties voor onderzoeksonderwerpen gedaan. Daarnaast hebben fracties aangegeven wat hen bezighoudt of wat zij belangrijk vinden. Ook dit zijn soms voor de RKC aanknopingspunten geweest voor een onderzoeksonderwerp. Vervolgens heeft de Rekenkamercommissie gekeken naar actuele onderwerpen in het land en naar onderwerpen die voorgaande jaren de revue zijn gepasseerd. Op basis van deze inventarisaties is een longlist samengesteld. Deze is door de leden van de RKC teruggebracht tot een shortlist.

Bij de totstandkoming van de shortlist hebben de voor de RKC gebruikelijke criteria als uitgangspunt gediend:

Risico:

Het aan het onderwerp verbonden risico.

Het gaat er dan om vast te stellen welke de risico's zijn dat een beleid niet (volledig) slaagt en welke vervolgens de risico's zijn die de gemeente loopt met financiële, politiek-bestuurlijke en of juridische consequenties als het risico zich manifesteert.

Twijfel:

Twijfel omtrent de doelmatigheid en/of effectiviteit van het beleid. Hierbij gaat het erom dat er twijfel is of de gemaakte keuze voor het beleidsinstrument daadwerkelijk de meest effectieve of efficiënte is of dat op grond van andere overwegingen gekozen is voor dat beleid.

Belang:

Het belang van het onderwerp. Het betreft dan het F: financiële belang; M: maatschappelijke belang en het P: politieke belang.

Toegevoegde waarde:

De toegevoegde waarde van rekenkameronderzoek. Het onderzoek van de Rekenkamercommissie moet een duidelijke meerwaarde opleveren in de zin dat het in bruikbare aanbevelingen resulteert.

De Rekenkamercommissie is niet het enige bestuurslichaam dat onderzoek doet naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. Ook het College doet onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid en de accountant naar rechtmatigheid. Het rekenkameronderzoek moet dan ook daadwerkelijk iets toevoegen aan (eventuele) onderzoeken van College en accountant.

3.2 De geselecteerde onderwerpen

Deze shortlist is besproken met de leden van de Rekeningcommissie. Op basis van de reacties van dit overleg en de eigen individuele score van de leden dan de commissie zijn de volgende onderzoeksonderwerpen voor 2017 gekozen:

1. Samenwerking met Arnhem op het gebied van de WOZ. Doel van het onderzoek is te achterhalen wat het de gemeente Renkum heeft opgeleverd in financiële zin en wat dit voor gevolgen heeft gehad voor de burgers wat betreft de dienstverlening.
2. Taakstelling Sport. Naar aanleiding van het in 2012 uitgevoerde RKC onderzoek subsidiebeleid is in de raad besloten tot een taakstelling op het gebied van sport. Deze

taakstelling is (nog) niet gerealiseerd. Het onderzoek zou antwoord op de volgende vragen moeten geven:

- Waarom is deze taakstelling nog niet gerealiseerd;
- Wat zijn de belemmerende factoren hierin?

De RKC zal, voordat eventueel wordt overgegaan tot een definitief onderzoek, eerst een verkennend onderzoek starten om de vraagstelling en de haalbaarheid van het onderzoek helder te krijgen.

3. De Connectie. De gemeente Renkum heeft besloten tot een samenwerking in IGUO verband, nu De Connectie, op basis van visie en doelstellingen. Aan het besluit heeft geen bedrijfsplan ten grondslag gelegen. Ondanks dat het project al enige tijd loopt wordt door enkele raadsleden weinig voortgang waargenomen. Dat roept de vraag op over de gang van zaken. Daarbij ook of de visie en doelstellingen waargemaakt kunnen worden. De Rekeningcommissie heeft aangegeven een onderzoek naar De Connectie in samenwerking met andere deelnemende gemeenten zinvol te achten. Met de RKC van de gemeente Arnhem is hierover contact geweest. Zij hebben ook het voornemen onderzoek naar De Connectie te doen, in het bijzonder naar de gronden waarop het besluit is genomen. De RKC van de gemeente Rheden heeft aangegeven op dit moment geen belangstelling te hebben voor een onderzoek naar De Connectie. Zij vindt het onderzoek te vroeg. In de komende tijd zullen wij daarom met RKC Arnhem doelstelling en planning van dit onderzoek afstemmen. Wij rekenen erop dat wij hierin tot overeenstemming kunnen komen.

3.3 Wijzigingen in het programma

Bij de uitwerking van de voorgenomen onderzoeksonderwerpen kan blijken dat deze in de praktijk niet haalbaar en inpasbaar zijn. Uiteraard communiceert de Rekenkamercommissie eventuele wijzigingen in haar onderzoeksprogramma met de betrokkenen.

Daarnaast is het mogelijk dat zich in 2017 één of meer onderwerpen aandienen, die naar het oordeel van de Rekenkamercommissie direct onderzocht zou(den) moeten worden. Het kan dan gaan om deelname aan een door anderen geïnitieerd onderzoek of om een eigen onderzoek. Op grond van de geldende verordening heeft de Rekenkamercommissie deze bevoegdheid. Ook dan zal de Rekenkamercommissie dit gelijk communiceren met de betrokken partijen.

4. Financiën

4.1 Financiën 2016

Het budget van de Rekenkamercommissie in 2016 was net als de andere jaren € 40.000,- inclusief ambtelijke ondersteuning. Het jaar wordt afgesloten met een overschot van € 4.400,-.

Vergaderingen en onderzoeken	€ 23.800,-
Ambtelijk secretariaat	€ 11.000,-
Scholing, abonnementen, divers	€ 800,-
Totaal	€ 35.600,-

4.2 Financiën 2017

4.2.1 Budget 2017

De raad stelt jaarlijks het budget voor de Rekenkamercommissie vast. Voor de jaren 2006 t/m 2012 bedroeg het budget steeds € 50.000,-. In 2013 is het budget vastgesteld op € 40.000,-. Dat is tot op heden gelijk gebleven.

Volgens de geldende verordening worden ten laste van dit budget de kosten gebracht voor:

- de vergoedingen voor de externe leden;
- externe deskundigen die eventueel door de Rekenkamercommissie zijn ingeschakeld;
- het ambtelijk secretariaat;
- eventuele overige uitgaven die de commissie nodig acht voor de uitoefening van haar taak.

De grootste posten zijn de vergoedingen voor de externe leden (m.i.v. 1-1-2017 € 176,- per vergadering en € 89,- per uur voor andere werkzaamheden) en het ambtelijk secretariaat. Tot 2013 boden de griffier en plv. griffier ieder voor 4 uur per week (0,2 fte) ondersteuning. Sinds 2013 is dit beperkt tot 4 uur ondersteuning door de griffier.

4.2.2 Begroting 2017

De begroting van de Rekenkamercommissie ziet er als volgt uit:

Vergaderingen Rekenkamercommissie		
Presentiegeld en reiskosten externe leden	€	8.500,--
Onderzoeken	€	17.500,--
scholing en abonnementen		
scholing divers + abonnementen en lidmaatschappen (NVRP)	€	4.000,--
Ambtelijk secretariaat		
0,2 FTE	ca. €	10.000,--
Totaal	€	40.000,--